

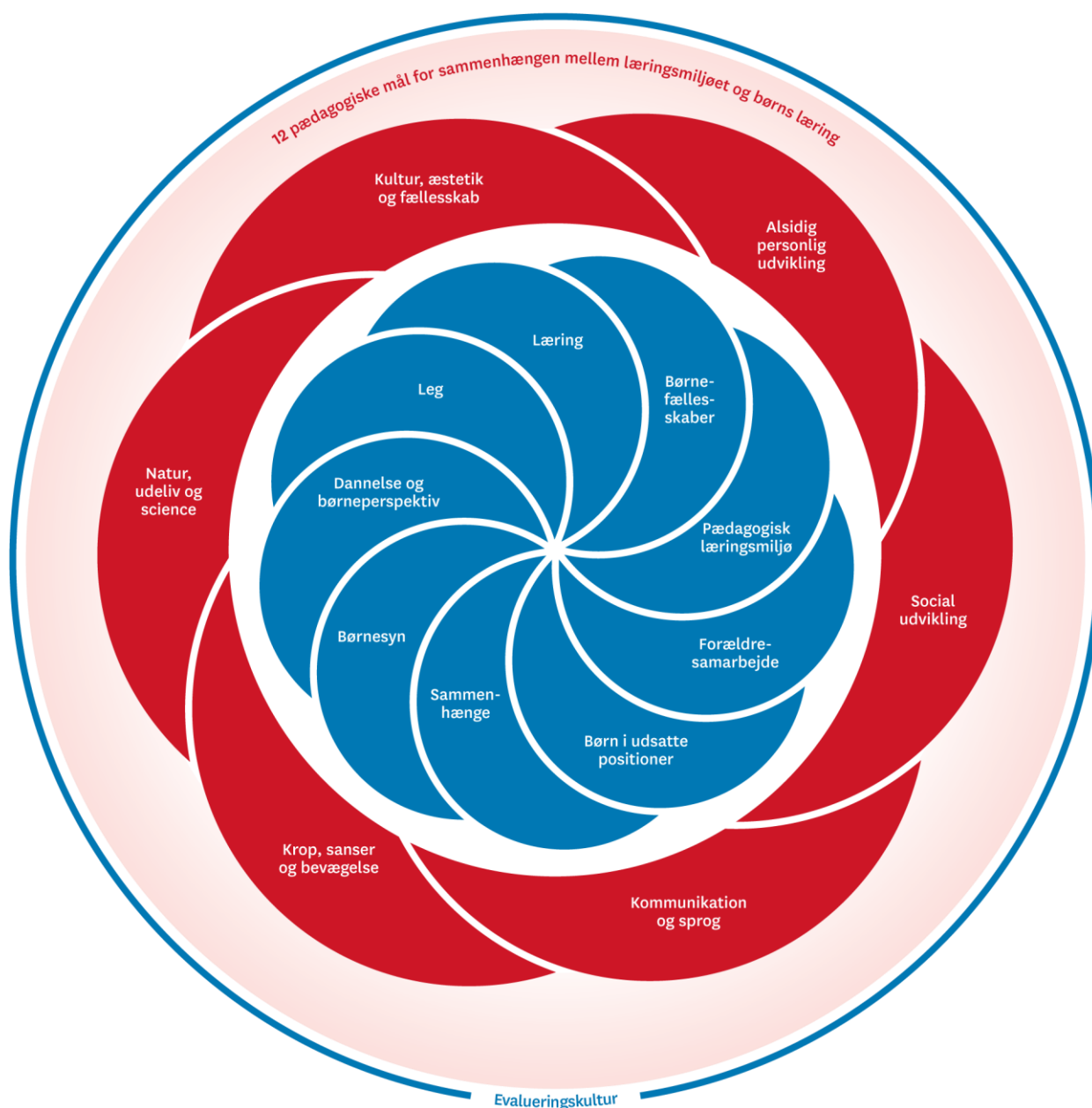
Pædagogisk læreplan for Børnecenter Høllevang 2023

Børnecentret Høllevang

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Område Løgumkloster og Toftlund består af 8 filialer, som er følgende:

Løgumkloster; Markledets Børnehave, 3-6 år

Bredebro: Børnehuset Humlebo, 0-6 år

Visby: Visby Børnehus, 0-6 år

Bedsted: Bedsted Børnecenter 0-6 år

Ballum: Havbrisen 0-6 år

Øster højst: Øster højst Børnehus 0-6 år

Toftlund: Høllevang 0-6 år og Børnegården. 0-6 år

I læreplanen vil overskrifterne med **blå** skrift være det der er gældende for hele området, mens overskrifter med **rød** skrift vil være gældende for den enkelte filial.

Lidt om os:

Børnecenter Høllevang har eksisteret siden 1981, og ligger i et villakvarter i udkanten af Toftlund. Vi lægger i et skønt grønt område, med et godt stisystem, som gør, at vi nemt kan komme rundt i nærområdet, til fods, med klapvogne og vores Christianicykler.

På Høllevang har vi børn fra ca. ½ år til skolealderen. Vi består af en småbørnsgruppe normeret til 17 børn, og to børnehavegrupper med op til 46 børn ialt.

Vi har et dejligt hus, som består fire stuer, to børnehave stuer, og to småbørnstuer. Vi har også et fællesrum og et lille køkken. Udenfor har vi en stor legeplads, som er delt op i mange område som fx cykelbane, overdækket sandkasse, lækker bålhytte, en bakke til at lege på, klatrestativer og gynger, samt et læbælte af træer, som kan bruges til mange spændende lege. De yngste børn, har deres egen indhegnet legeplads

Vi har et godt samarbejde med Høllevangskolen, som er en specialskole, hvor vi jævnligt låner deres gymnastiksal. Vi går tit på besøg på rideskolen, som også lægger i nærområdet. Derudover benytter vi os af de tilbud der er på biblioteket og andre tilbud i byen

Vi samarbejder tæt med dagplejen og Toftlundskole, samt Børnegården, hvor vi har fællespasning i nogle perioder i løbet af året.

I hverdagen har vi stor fokus på det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi har en struktureret hverdag, med fokus på legen, hvor vi samarbejder med børnene, i forhold til deres nærmeste udviklingszone. Vi tilrettelægger vores lege og læringsmiljøer ud fra børnenes behov, bl.a. ved hjælp af de kompetencehjul, vi udarbejder 1 gang årligt på alle børn.

Sidst men ikke mindst prioriterer vi et godt samarbejde med forældre, som inddrages flere gange årligt i de ting der sker i institutionen. Der sker ved arbejdsdage, forældrearrangementer og samtaler ved behov.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Høllevangs kerneopgave:

På Høllevang har vi gennem drøftelser på vores pædagogiske møder forholdt til ovenstående temaer. Det har bl.a. mundet ud i, at vi har fået defineret følgende kerneopgave:

At skabe et demokratisk miljø, hvor børnene anerkendes, trives og udvikles, og hvor der er fokus på tillid og sociale kompetencer.

I arbejdet med kerneopgaven, sikre vi os, at vi kommer omkring de 5 ovenstående elementer. For at holde fokus på kerneopgaven, har vi valgt, at den skal være synlig flere steder i institutionen.

Når vi drøfter nye tiltag, aktiviteter osv., er det naturligt, at de tænkes ind i vores kerneopgave.

Børnesyn:

Det er vigtigt, at det pædagogiske personale er opmærksomt på, at det er deres ansvar, at alle børn bliver set, hørt og forstået.

Børn opfattes grundlæggende som kompetente og selvstændige. Børn har samtidigt brug for omsorg, nærvær og tryghed, og skal mødes med positive forventninger og tilpasse udfordringer. Dette betyder også, at vi som fagprofessionelle ALTID skal være opmærksomme på, hvordan vi beskriver og omtaler børn og forældre.

Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling, i rammer, som det pædagogiske personale er ansvarlige for. Børnenes bidrag til deres egen hverdag, skal på ingen måde overses – ej heller i en travl hverdag!

Vi gør os umage med at forstå børn og indleve os i de sammenhænge, de indgår i.

Det pædagogiske personale skal italesætte over for hinanden og handle på det i forhold til den pædagogiske praksis, hvis der fx er behov for et sceneskift mm.

Vi er opmærksomme på følgende:

- Børn er mennesker med ligeværdige rettigheder.
- Børn skal forstås ud fra deres egen oplevelse og forståelse af sig selv.
- Vi må aldrig se børnene som problemet.
- Vi skal møde børnene individuelt.
- Børn er afhængige af det pædagogiske personale/voksne
- Vi er opmærksomme på afhængigheds- og magtrelationen mellem barn og det pæ

dagogiske personale.

- Det er som udgangspunkt, altid det pædagogiske personales voksnes ansvar, i samarbejde med forældrene, at barnet trives.
- Børn udvikler sig i sociale relationer
- At børn indgår i mange forskellige sociale relationer på mange forskellige arenaer.
- At børns handlinger og forståelser kan være forskellige i forskellige sammenhænge.
- At børn handler og reagerer afhængigt af de kontekster, de befinder sig i.

Dannelse og børneperspektiv:

At være dannet er, at man mestrer sit eget liv, kan indgå i sociale og følelsesmæssige relationer med andre mennesker, kan bidrage til og udvikle fællesskaber og at man er solidariske og har respekt for andre.

Agi Csonka

Dannelse betyder lære – at børnene skal tilegne sig ny viden og nye færdigheder, samt bruge disse. Dannelsen af barnets personlige udvikling sker gennem mødet med det pædagogiske indhold. Vores pædagogiske opgave er at fremme børnene, så de udvikler sig til at være et hensynsfuldt, kritisk, demokratisk menneske.

Det gør at dannelse er en meget vigtig del af hverdagen. Det er vigtigt for os, at børnene får en begyndende bevidsthed, om det ansvar man skal tage i samfundet senere i livet. Det kan være små forpligtelser i forhold til venskaber, ud- og afvikling af lege og aktiviteter, bidrage til fællesskabet, osv. I vores pædagogiske praksis arbejder vi blandt andet med at vente på tur, spørge om hjælp og sige tak, tage hensyn til og hjælpe hinanden, lære at løse egne konflikter, give sin mening til kende og indgå kompromiser i fællesskabet.

Loven skriver endvidere, at vi skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, i forhold til fastsætning af tiltag og deltagelse i demokratiske sammenhænge som vi sætter rammen for. Gennem nedskrevne observationer af børnefællesskabet, refleksioner over praksis, samt målinger gennem kompetencehjulet dannes der et grundlag for nye mål, i forhold til udvikling af den pædagogiske praksis. For at sikre at børnene får medbestemmelse og selvbestemmelse inddrages de i dialogen af de observationer, der er foretaget og dette bruges i udviklingen til at ændre praksis.

Børnefællesskaber:

Det pædagogiske personale har stor fokus på legens værdi i forhold børnefællesskabet. Det er vigtigt for os, at børnene er en del af et værdifuldt børnefællesskab, hvor de trives og udvikles.

Det pædagogiske personale hjælper børnene til at blive gode til at lytte til hinanden, udtrykke følelser, spørge ind til hinandens følelser og behov mm.

Yderligere skaber vores børnefællesskaber rum for at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur og at mobning forebygges. Dette sker i høj grad i samarbejde med forældrene.

Vi sikrer, at alle børn er del af et eller flere børnefællesskaber.

Leg:

I samarbejde med UC syd, er vi en del af Lego fonden projekt, som hedder leg for dig. I projektet har vi stor fokus på legen, og legens betydning, samt vigtigheden af at børn får leget rigtig meget gennem deres barndom, da legen styrker børnene i deres udvikling ift alle områder i læreplanen.

Vi deler legen op i flere typer: Rolle, konstruktions, funktions, regellege og risikofyldt leg.

Vi har fokus på det pædagogiske personales placering i forhold til legen. Går vi foran, ved siden af eller bag ved legen. Der er også stor fokus på legens indhold, samt at legen får mulighed for at udvikle sig.

Når vi kigger på en børnegruppe, har vi fokus på at alle børn inkluderes i legen, og at legerelationerne foregår på en positiv og ligeværdig måde. Det kan være på stuen, legepladsen, i fællesrummet eller i nogle af de små rum, vi har til rådighed.

Vi har i institutionen indrettet forskellige læringsmiljøer, hvor legen kan udvikles. Fx et legehjørne hvor der er plads til at bygge togbaner, puderum hvor der kan bygges huler, lege køkkener, tumleområder osv.

deres liv, fx som skolebarn, ung og i voksenlivet. Formålet med den risikofyldte leg, er at børnene skal udfordre sig selv, flytte grænser og også mærke at livet kan gøre ondt, fx når man slår sig, eller kommer til skade på anden måde.

Også på legepladsen har vi forskellige muligheder for at lege forskellige lege. Sandkassen, hvor der laves mad og graves tunneler til biler mm. Der er forskellige områder, hvor man kan lege rolle og regellege, som bl.a. gemme og fange lege, samt butik og far og mor og børn.

Der sker også en del læring på legepladsen i forhold til at følge med i naturen og årstidernes skift. Hvornår kommer der blomster og blade frem, hvad tøj skal børnene have på, når det er varmt, vådt eller koldt og hvilke insekter kommer frem på de forskellige årstider.

Vi har brædder der kan bruges til at bygge huler til rolle og konstruktionslege, samt bakken hvor der altid er børn i gang med alverdens lege.

Med den risikofyldte leg ønsker vi at styrke børnene ift den modstand, de kan møde senere i

Der sker også en del læring på legepladsen i forhold til at følge med i naturen og årstidernes skift. Hvornår kommer der blomster og blade frem, hvad tøj skal børnene have på, når det er varmt, vådt eller koldt. Hvornår kan vi kælke på bakken og hvornår bliver den grøn med græs og blomster.

Læring:

Når vi arbejder med børns læring, i det pædagogiske arbejde, tager vi udgangspunkt i Knud Illeris' læringsforståelse.

Ifølge Knud Illeris, er al læring omfattet af to meget forskellige processer, som begge skal være aktive, før vi kan lære noget: Samspil er den proces, som sker og finder sted mellem individet og dets omgivelser – læring sker i samspil med andre mennesker, og her bliver opmærksomhed og/eller rettet vigtige forhold, som har betydning for læringen. Den anden proces er tilegnelse. Denne proces er individuel og den foregår som en vekselvirkning mellem at forstå noget rent kognitivt og det følelsesmæssige.

De to processer skal altid være i spil.

Tilegnelsen af ny viden, er altid en sammenknytning af de nye impulser og påvirkninger man får fra samspillet, sammen med resultaterne af tidligere læring (Illeris, Knud: 2015). Det er gennem barnets undringer (refleksioner), at det lærer nyt. I det daglige indebærer det, at vi giver barnet tid til at undre sig.

Knud Illeris taler om læringens tre dimensioner:

Indhold er det der læres – der er nogen, der lærer noget. Det kan være læring som viden, forståelse, færdigheder, indsigt, adfærdsmåder, kompetencer m.m. Alt hvad vi lærer, er med til at skabe den mening vi interagerer ud fra. Det er igennem vores individuelle læring, at vi kan få evnen til, at fungere hensigtsmæssigt i de forskellige sammenhænge, vi indgår i.

Drivkraft er den psykiske energi, der skal til for at gennemføre en læreproces. Drivkraften er det, der sætter tilegnelsesprocessen i gang – energien kan bl.a. være drevet af lyst, tvang, nødvendighed, tidligere erfaringer, følelser, vilje, tryghed m.m.

Samspil er individets samspil med den sociale og materielle omverden – måden hvordan vi handler, kommunikerer og samarbejder på. Samspilsdimensionen er med til at udvikle individets socialitet – dvs. evnen til at fungere i forskellige sociale samspil og sammenhænge. Det er dog i tilegnelsesprocessen, at udviklingen af socialitet finder sted, men den præges igennem samspilsprocessen.

Som pædagogisk personale har vi fokus på læreprocessen frem for selve det, der skal læres. I tilrettelæggelsen af gode læringsmiljøer, skal vi være bevidste om det som børn er opmærksomme på eller rettet imod, hvilket er en afgørende faktor for læringsprocessen og for den læring der sker.

I relationen til barnet og forståelsen for læreprocessen, have fokus på zonen for nærmeste udvikling for det enkelte barn. Vi skal være nysgerrige på, hvad næste skridt er for barnets læringsproces.

Samspillet med andre er med til, at udvikle børns dannelsespotentialer. Vi skal målrettet arbejde med, at være nogle gode rollemodeller for børnene, men det er bestemt lige så vigtigt for læringsprocessen og dannelsesprocessen, at vi tilrettelægger nogle betydningsfulde fællesskaber for børnene, hvor de oplever sig som deltagende og betydningsfulde.

På vores p-møder drøfter vi Illeris' teori og de begreber han arbejder med, som fx ordet tvang, hvornår bruger vi det, og i hvilket omfang, men også begreber som lyst, erfaringer (gode såvel som dårlige) osv, samt gode og dårlige læreprocesser, for at holde fokus på, hvad der er med til at udvikle den pædagogiske praksis i en hensigtsmæssig retning.

For Høllevang gælder:

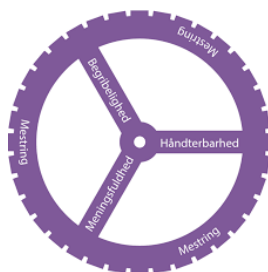
Derudover arbejder vi også med Vygotskys teori om zonen for nærmeste udvikling – også kaldet NUZO (Nærmeste Udviklings Zone). Det betyder, at vi i dagligdagen hele tiden stiller udviklingsmæssige krav til barnet. Vi arbejder ud fra NUZO, hvilket betyder, at det barnet i dag kan med voksenstøtte, kan det eventuelt i morgen selvstændigt. NUZO er den zone, der opstår mellem, hvad barnet kan klare alene, og hvad barnet kan klare under vejledning fra pædagogen. Aktivering af børn skaber en ny NUZO og dermed udvikling af barnet. Det betyder, at vi skal udfordre barnet, men ikke mere end barnet kan følge med.

Vi har også fokus på Antonovskys mestringshjul. Tanken bag mestringshjulet er, at for at barnet kan lære noget nyt, skal det være:

Begribeligt

Meningsfuldt

Håndterbart

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø er i fokus hele dagen, hvilket betyder, at personalet har øje for barnets læring. Det gør vi med udgangspunkt i børnenes perspektiver, deltagelsesmuligheder, børnefællesskabet og børnenes forskellige forudsætninger. Således understøttes børnene trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Personalet evaluerer og justerer løbende gennem faglige fælles refleksioner, i forhold til at skabe læringsmiljøer, som støtter børnene i deres kropslige, sociale, følelsesmæssige udvikling og deres forståelse og oplevelse af verden.

Gennem en daglig struktur er personalet bevidste om at indgå i længere dialoger med børnene, stiller åbne spørgsmål og kontinuerligt sætter ord på alt det de møder i dagligdagen. Dette sker gennem tilrettelagte og spontane aktiviteter, samt gennem daglige rutiner som aflevering ved morgenstund, frokost, oprydning m.m. Denne forudsigelig struktur giver børnene mulighed for genkendelighed og medindflydelse på egen læring udvikling og dannelse. Personalet arbejder med forskellige positioneringer gennem dagen, således at det støtter og udvikler børnefællesskabet bedst muligt.

I område Løgumkloster og Toftlund har vi fokus på, at udvikle børnenes personlige og sociale kompetencer gennem vores læringsmiljøer, hvad enten det er ude eller inde.

Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling, i rammer, som det pædagogiske personale er ansvarlige for. Børnenes bidrag til deres egen hverdag, skal på ingen måde overses!

Vi gør os umage med at forstå børn og indleve os i de sammenhænge, de indgår i.

Vi er bl.a. opmærksomme på følgende:

- Vi skal møde børnene individuelt
- Børn udvikler sig i sociale relationer
- At børn indgår i mange forskellige sociale relationer på mange forskellige arenaer.

- Børn skal forstås ud fra deres egen oplevelse og forståelse af sig selv
- Det er, som udgangspunkt, altid det pædagogiske personales ansvar, at barnet trives.

I praksis betyder det, at en mindre gruppe børn (3 – 5), kan lege ude eller inde, uden at der er pædagogisk personale med.

Dette skal dog altid aftales med det fastansatte pædagogiske personale, som træffer en pædagogisk vurdering om hvilke børn, der er klar til at mestre dette ansvar.

Dette gøres med udgangspunkt i den viden, det pædagogiske personale har om børnenes udvikling.

Vi snakker med børnene om hvad de leger, hvem de skal lege med og hvor de skal lege.

Vi tjekker op på aftalerne løbende, så børnene ved, at det pædagogiske personale forsat er tilgængelige og klar til at hjælpe.

Børn, der endnu ikke er klar til dette, venter indtil der er pædagogisk personale, der kan være sammen med dem, der hvor de vil lege.

Det er ikke børnenes alder der afgør, om de kan være selv inde eller ude, men derimod deres udvikling.

Hvad enten vi er ude eller inde, har vi altid fokus på at skabe nogle gode læringsmiljøer, hvor børnene bl.a. kan udvikle deres sociale og personlige kompetencer.

Mulighederne for at lege inde eller ude i mindre grupper, uden det pædagogiske personales tilstedeværelse, er der opbakning til ved både områdebestyrelsen og de lokale forældreråd.

For at sikre pædagogiske læringsmiljøer, der udfordrer børnene i forhold til deres nærmeste udviklingszone, drøfter vi løbende, hvad børnene har behov for, i forhold til de kompetencehjul, der udarbejdes 1 gang årligt.

Høllevang

På Høllevang har vi stor fokus på at medinddrage børnene i de daglige rutiner, det er lige fra når vi serverer morgenmad, til borddækning, oprydning inde og ude, samt toiletbesøg, hvor der er fokus på hygiejne mm. Vi har dagligt 2 minihjælpere på hver stue, som hjælper med at klargøre frokost og eftermiddagsfrugt. Opgaven går på skift mellem alle børn på stuen. Når måltiderne er overstået rydder alle børn op efter sig selv.

På Høllevang er der også stor fokus på at skabe nogle gode læringsmiljøer ude såvel som inde. Det gøres fx ved at skabe nogle spændende områder, hvor der er mulighed for ro og fordybelse fx ift rolle og konstruktions lege, mulighed for at udfolde sig kreativt, ved tegne, klippe klistre osv, samt steder hvor man kan spille og læse bøger.

Vi har også fokus på at skabe læring i vores garderober, ved at give børn tid til at reflektere over påklædning ift vind og vejr, samt give dem tid til at være selvhjulpne ift. af - og påklædning.

På legepladsen har vi også mange områder, der giver mulighed for gode læringsmiljøer. Steder hvor der kan leges med sand, kravles i træer, cykle, løbe og bruge kroppen på mange andre måder. Der er også steder som indbyder til rollelege og konstruktionslege.

På Høllevang har vi fokus på, at udvikle børnenes personlige og sociale kompetencer gennem vores læringsmiljøer, hvad enten det er ude eller inde. I den forbindelse, er det vigtigt at tilgodese

børns behov for at lege i mindre grupper, uden at der nødvendigvis er en voksen tilstede. Når personalet giver børnene rum til at lege selv, viser vi dem tillid til, at de kan mestre og giver dermed også selvtillid.

På Høllevang betyder det, at en mindre gruppe af børn, 3-4 børn fra hver stue, sagtens kan være inde eller ude og lege alene. Aftalen med disse laves altid med det fastansatte pædagogiske personale, som vurderer hvilke børn, der er i stand til at være uden "voksen-opsyn" i en periode kan være selv inde eller ude. Det gøres med udgangspunkt i den viden, personalets har om børnenes udvikling, ift deres sociale og personlig udvikling. Vi snakker med børnene om hvad de leger, hvem de skal lege med og hvor de skal lege. Derudover tjekker vi op på aftalerne løbende så børnene ved, at personalet forsat er tilgængelige og klar til, at hjælpe. et par gange i timen, og justerer aftalen, hvis det skønnes nødvendigt. De børn vi vurderer ikke kan være selv ude eller inde, venter indtil der er en medarbejder som kan følge dem, der hvor de vil lege.

Der er ikke børns alder der afgøre, om de kan være selv inde eller ude, men deres udvikling.

Hvad enten vi er ude eller inde har vi altid fokus på at skabe nogle muligheder for børnene, hvor de kan udvikle deres sociale og personlige kompetencer.

Mulighederne for at lege inde eller ude i mindre grupper, er drøftet med Høllevangs forældreråd.

Samarbejde med forældre om børns læring

Områdebestyrelsen ligger vægt på nedenstående værdier gensidigt er tilstede, i samarbejdet omkring barnet:

- Tillid
- Ansvarlighed
- Dialog, hvor forældrene ses som vigtige samarbejdspartnere i arbejdet med børnene.
- Forskellighed- Vi kan blive inspireret af hinanden
- Nysgerrighed- at være nysgerrig på hinandens viden om barnet

Disse værdier fordrer en god kommunikation mellem forældre og personale, samt en klar forventningsafstemning.

Ligeledes vægter områdebestyrelsen at der i samarbejdet, i dagtilbuddet:

- Skabes et læringsmiljø hvor børnene er trygge og hvor alle er inkluderet i fællesskabet.
- At pædagogen tager sig tid til, at fortælle om barnets dag, hvis der spørges ind til det.
- Skabes sammenhæng i børnenes liv.
- At forældrene tager sig tid til at fornemme "barnets hverdag", specielt i afleverings- og afhentningssituationer
- At forældrene deltager i arrangementer dagtilbuddet/ forældrerådet arrangerer (forældrene bidrager hermed til at børnene føler sig som en del af det store fællesskab).

Områdebestyrelsens arbejde med at invitere den brede forældregruppe til, at bidrage i udviklingen af principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem, vil ske på følgende måde:

- Kollektive forældrearrangementer/ sociale arrangementer
- Brainstorm hvor forældrene kan komme med ønsker/ideer
- Invitér forældrene med ind i børnenes hverdag.
- Inddrage forældrerådene.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det kan være børn fra familier med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse eller børn, der i bestemte situationer befinder sig uden for fællesskabet. At være i en udsat position er dynamisk og kontekstbestemt.¹

Herunder beskrives tegn, som det pædagogiske personale, skal være opmærksomme på.

Børn i grøn position. (god trivsel)	Børn i gul position (bekymring)	Børn i rød position (stærk bekymring)
Psykisk og emotionel trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnet er veltilpas og harmonisk.- Barnet udviser vitalitet (<i>med vitalitet menes, indre kraft der giver lyst og energi til at leve og udfolde sig</i>)- Barnet virker glad og tilfreds	Psykisk og emotionel trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnets trivsel og udvikling kræver særlig opmærksomhed.- Barnet udviser nedsat vitalitet.- Barnet virker af og til lidt usikker.	Psykisk og emotionel trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnet synes ikke at trives- Barnet virker ikke glad Barnet virker sløvt og græder ofte, tilsyneladende uden grund
Kognitiv trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnet er meget nysgerrig og spørger de voksne om mange ting.- Barnet udvikler sig sprogligt og er begyndt at forstå abstrakte begreber.	Kognitiv trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnet viser kun lidt interesse for omgivelserne.- Barnets sproglige udvikling går lidt langsomt.	Kognitiv trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnet interesserer sig ikke for sine omgivelser- Barnet udvikler sig kun lidt- Barnets viser ingen interesse for legetøj
Social trivsel – barnets relationer. <ul style="list-style-type: none">- Barnet har en positiv	Social trivsel – barnets trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnets viger eller er ukritisk i sin kontakt	Social trivsel – barnets trivsel <ul style="list-style-type: none">- Barnet har en usikker tilknytning til sine næ-

¹ EMU feb. 2020

<p>kontakt til de voksne.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet virker trygt og glad når det er sammen med sine forældre. - Barnet indgår i leg med de andre børn på gruppen. - Barnet søger kontakt med både børn og voksne på gruppen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Barnet viser utryk tilknytning til de voksne i institutionen - Barnet viser ikke interesse for at deltage i leg med de andre børn på stuen 	<p>re</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet er svær at få kontakt med, eller er ukritisk i dets kontakt - Barnet er i stadig konflikt med dets omgivelser - Barnet søger ikke kontakt med andre på stuen
<p>Fysisk og sansemotorisk trivsel.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet virker sundt og det udvikler sig fysisk alderssvarende. - Barnet tegner vellignede tegninger, og øjehånd koordination er god 	<p>Fysisk og sansemotorisk trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet virker af og til sultent - Barnet vejer mere eller mindre end, i forhold til sin alder - Barnet er motorisk meget urolig 	<p>Fysisk og sansemotorisk trivsel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barnet virker usundt og mangler basispleje - Barnet udvikler sig ikke fysisk og alderssvarende i vægt og højde

2

Hvis vi oplever, at barnet viser tegn på at være i en udsat position, er det de pædagogiske medarbejders ansvar, at handle på dette.

Dette gøres bl.a. ved at:

- Tilpasse læringsmiljøet og udvikle praksis som barnet trives bedre i, f.eks. ved at arbejde i mindre grupper.
- Inddrage barnets forældre og etablere et styrket samarbejde, med henblik på at lave aftaler der fremmer barnets trivsel.
- Tage ansvar for relationer
- Inddrage PPR for sparring og rådgivning
- Inddrage myndighedsafdelingen om nødvendigt

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Laves på område basis:

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

De børn fra område Toftlund, som skal starte i skole, bliver en del af en førskolegruppe min. et halvt år før skolestart.

Gruppen samles 2 gange om ugen, hvor der arbejdes med børnene sociale og personlige kompetencer. I grupper arbejdes der med at kunne:

- Etablerer venskaber.
- Vente på tur.
- Være en del af et fællesskab (fx gennem aktiviteter, hvor der er fokus på leg og bevægelse)
- Være selvstændige og selvhjulpne ift spisesituation, af og påklædning, toiletbesøg, holde orden i sine ting osv.
- Samarbejde om at løse en opgave eller deltage i en aktivitet.
- Fordybe sig.
- Tage hensyn og hjælpe andre.
- Modtage kollektive beskeder.

Det sker gennem små opgaver, hvor der er fokus på at børnene får positiv feedback, som understøtter børnenes lyst til at lære. Igennem leg arbejder vi med, at børnene udvikler deres nysgerrighed ift. bogstaver, tal, former og farver mm.

Udover arbejdet i grupperne, tilgodeser vi de ældste børn, når de er på stuerne. Det gør vi ved, at tilbyde dem aktiviteter, hvor der er fokus på læring og som styrker og udfordre dem, i forhold til nærmeste udviklingszone.

Vi besøger skolen 6 gange før skolestart.

I arbejdet med førskolebørnene lægges der vægt på medbestemmelse under ansvar. Dvs. børnene får indflydelse på valg af aktiviteter, i forhold til at aktiviteterne, skal være relevante i arbejdet med at gøre børnene skoleparate.

I samarbejdet med skolen arrangeres der et møde, som omhandler indskrivning og skolestart. Mødet afholdes i daginstitutionen. Derudover afholdes der 3 parts samtaler mellem daginstitutionen, forældre, børn og skolen, inden barnet starter i skole.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

På Høllevang gør vi stor brug af de muligheder, vi har i lokalsamfundet/nærområdet for at give børnene nogle gode oplevelser ud af huset. Vi tager løbende imod de tilbud der kommer fra forældre, andre institutioner og byens forretninger og foreninger.

Vi besøger også byens bibliotek, hvor vi låner bøger, deltager i arrangementer såsom højtlesning og filmfremvisning. Vi besøger naboskolen (Høllevang), hvor vi gør brug af gymnastiksalen.

Til jul tager vi i kirke sammen med de andre daginstitutioner og daglejere i byen. Det gør vi, for at give børnene nogle gode oplevelser, hvor der er fokus på det kulturelle, vores traditioner og oplevelser med musik og sang, og hvordan det kan skabe glæde og sammenhold. Det er også vigtigt at børnene lærer at begå sig, i forskellige miljøer, fx at i en kirke sidder man stille og lytter, på højskolen er der mulighed for sang og bevægelse, og på biblioteket kan man være nysgerrig, undrede og søgende i forhold til ny viden.

Ved juletid pynter vi juletræer for byens forretninger og andre steder vi bliver inviteret.

Et par måneder om året gør vi brug af områdets busser, som giver mulighed for at komme på længere ture.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I område Løgumkloster og Toftlund har vi løbende faglige drøftelser og refleksioner om børnemiljøerne i vores filialer.

I arbejdet med børnemiljøet, har vi fokus på, hvad det er for et førstehåndsindtryk, vi har i vores institutioner, ift. hvordan det fysiske rum påvirker det psykiske og æstetiske børnemiljø

I vores fysiske børnemiljøer er vi opmærksomme på hvorledes vi kan reducere støjniveauet, både via indretning, pædagogiske tilgange og opmærksomheden på egen rolle. Det pædagogiske personale har fokus på, at skabe læringsmiljøer med mulighed for ro og fordybelse for børnene, men ligeledes også at sikre en tilpas forstyrrelse for børnene for, ift. at skabe læring og udvikling. Vi sikrer at vores inventar stemmer overens med dem der skal bruge det, således at alle har nogle gode vilkår. Vi sikrer at legetøj står i børnehøjde således at børnene selvstændigt kan komme til det. Vi indretter rummene så fleksible, at der er flere læringsrum i ét og at disse kan ændres. Vi har ligeledes fokus på uderummet som et læringsrum. Også her ser vi på forskellige muligheder for læring og bruger uderummet aktivt på forskellig vis. Vi planlægger den fysiske indretning så det appellerer til at børnene motiveres til at bruge sig selv og sin krop på forskellig vis. Vi har indkøbt busser og cykler for at kunne flytte ud af institutionen og derved skabe ny læring og erfaring, gennem fælles oplevelser.

I de psykiske miljøer, er vi optaget af relationer- både mellem barn - voksen, men også imellem barn-barn. Vi er som de voksne ansvarlige for relationen til barnet og arbejder med pædagogisk refleksion og sparring for at sikre betydningsfulde relationer til det enkelte barn. Vi er vejledende og støttende over for børnene således at de kan skabe og indgå i betydningsfulde relationer i børnegruppen. Vi involverer forældregruppen i arbejdet omkring sociale spilleregler, således at alle børn indgår i betydningsfulde fællesskaber. Vi støtter barnets nysgerrighed på omverden gennem dialog, som er baseret på gensidig respekt og tolerance.

I de æstetiske børnemiljøer inddrager vi børnenes produkter og ideer, som dokumentation for det pædagogiske arbejde og de læreprocesser barnet gennemgår. Det kan være plancher på væggen, billeder og tegninger eller læringsrum som er indrettet for at vække børnenes nysgerrighed omkring bestemte emner. Ude som inde har vi fokus på, at få signaleret at det er børnenes institution og at her er godt at være.

Vi bruger DCUM børnemiljøtermometer 1 gang årligt, og arbejder regelmæssigt med børnemiljøet i forskellige sammenhænge Vi

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

På Høllevang møder vi det enkelte barn på en omsorgsfuld og anerkende måde. Det er vigtigt at barnet føler sig set, og som en del af en gruppe, så barnet får en fællesskabsfølelse omkring den

stue/gruppe de er en del af, og de børn og voksne som er tilknyttet stuen/gruppen. Når vi planlægger pædagogiske aktiviteter, tager vi udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone. For at synliggøre overfor børnene, hvor de hører til, bruger vi billeder/ foto for at gøre det mere overskueligt for børnene, så de ved hvad der skal ske og hvor de skal være. Vi har billeder af hvert enkelt barn placeret i de forskellige spisegrupper, både middag og eftermiddag.

Vi er bevidste om, at børn udvikler sig i sociale sammenhænge. Vi bruger tid på at skabe en tryk og bærende relation til alle børn, også børnene imellem. Vi er opmærksomme på, at børn igennem legen øver sig på at være en del af fællesskabet. Vi er som personale opmærksom på, at vi har en guidende rolle ift børnenes spontane lege, da det er i disse lege, at børnene afprøver nye roller og mestringsstrategier, i forhold til at være med og føle sig som en del af fællesskabet.

Når barnet er trygt i sit tilhørsforhold, kan det for alvor udvikle sit engagement, livsduelighed, gåpåmod og dets kompetencer i forhold til deltagelse i fællesskaber. Vores oplevelse er, at et barn der har engagement, livsduelighed, gåpåmod og deltagelseskompetencer har lettere ved at tackle udfordringer inden for de øvrige læreplanstemaer.

Den sociale udvikling og dermed de sociale fællesskaber, vil være lettere at navigere i når barnet føler sig betydningsfuld og medskabende. Fælles for arbejdet med børnene ift. den alsidige personlige udvikling er, at vi arbejder meget med at dele børnene op i mindre grupper, flere gange i løbet af dagen, for at skabe et bedre læringsmiljø og derved et godt fællesskab, hvor børnene kan skabe gode relationer og tilknytning til hinanden. Grupperne sammensættes efter barnets alder og udvikling.

For at styrke den alsidige personlige udvikling arbejder vi bl.a. med, at lærer børnene at vente på tur fx. når de vasker hænder, spiser, ved aktiviteter, spil og lege mm. Vi støtter børnene i konflikt-situationer, så de lærer at håndtere en konflikt hensigtsmæssigt og tage hensyn til hinanden.

Børnene får lov til selv, at byde ind med leg og initiativer og får derved medindflydelse. Det kan fx være når de leger, finder de selv ud af, med hvem og hvad de vil lege. Er det vilde hoppeleg, slåskampe eller har de lyst til at putte med tæpper og pudder. Vi anerkender deres valg og derigennem udvikler deres gåpåmod, og forsøger derigennem at lære dem at tage hensyn til andre og på sigt indgå i et demokratisk miljø.

Vi arbejder med kreative forløb, hvor børnene for mulighed for, at sætte deres personlige præg og udtrykke deres følelser, ved at sætte ord på det de arbejder med, og anerkender dem, gennem det de skaber.

Vi arbejder med at skabe tydelige afgrænsede lærings/udviklingsrum som børnene kan overskue, og som giver dem mulighed for fordybelse via de små læringsrum, som fx dukkekrog, legohjørne, og steder de kan bygge og konstruere.

Dagligdagen veksler meget mellem barnets egne interesser og mere voksen styrede aktiviteter, I børnehave grupperne arbejder man med en minihjælperfunktion. Når et barn er minihjælper, arbejder det tæt sammen med et andet barn om at løse en given opgave, fx forberedelse af et måltid. Det giver mulighed for, at samarbejde og udarbejde løsningsforslag børnene imellem på samme og forskellige alderstrin.

Omkring vores rutinesituationer er vi opmærksomme på, at vi ikke alle har de samme forudsætninger for at deltage. Vi gør derfor i rutinesituationerne "forskul", så barnet finder deltagelsen meningsfuld. (Etienne Wenger: Der skal være en mening med deltagelsen)

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnenes sociale udvikling er en grundlæggende del af alle læreplanstemaer.

På Høllevang er vi opmærksomme på det enkelte barns deltagelse i fællesskabet, op på at børnene har indflydelse på deres dagligdag, hvilket vil styrke børnenes selvfølelse og evne til at udvise empati. Vi har stor fokus på de voksnes relationer til børnene og også børnenes relationer imellem, med fokus på at styrke deres trivsel.

Vi understøtter og opmuntrer barnet til, at blive en del af legen og fællesskabet. Dette fokus medfører også, at vi er opmærksomme på børnenes forskelligheder, og der derfor bidrager forskelligt til de sociale fællesskaber.

Ift. børn i udsatte positioner gør vi en ekstra indsats for at inkludere dem i børnefællesskabet. Her er det særligt vigtigt at personalet er med til støtte, vejlede og guide de børn der har svært ved at komme ind i legefællesskabet.

Vi har stor fokus på at børnene udvikler sig i det sociale samspil med andre børn og voksne, og er meget opmærksom på at være til stede og guide børnene, når de møder udfordringer, i fx samspillet med andre børn.

Vi arbejder meget med princippet omkring "mesterlære". De ældste hjælper de yngste, eller dem der ved hvad der skal ske, hjælper dem der er mere usikre. Vi voksne træder lidt tilbage og lader børnene hjælpe hinanden i fx. spisesituationen, hvor de giver hinanden skraldespanden, hælder mælk op til hinanden eller sender fadene rundt.

I vores rutinesituationer tages der højde for det enkelte barn, som deltager, ud fra de ressourcer barnet har. Det kan fx være at barnet ikke skal sidde så længe ved bordet, måske komme først ud på legepladsen, med være en del af en mindre gruppe, eller måske alene med en voksen i en periode.

I konfliktsituationer sætter vi ord på og gør meget ud af at fortælle og visuelt vise, hvordan den anden part har det. Vi er anerkendende men også tydelig ift. god opførsel og dannelse.

I vores spisegrupper er børnene ikke nødvendigvis i gruppe med deres primære venner. Det valg har vi taget for at børnene kan skabe andre relationer, opdage nye venner.

Jord til bord, hvor vi sår og planter i vores køkkenhave og krukker, og tager ud i naturen og plukker bl.a. æbler og brombær, som vi derefter laver til æblegrød, brombærmarmelade. Igennem aktiviteten involverer vi alle børn i fællesskabet.

Til fastelavn hjælper børnene med at male fastelavnstønden og pynter stuen. Derigennem bliver børnene hørt, set og anerkendt i processen.

I løbet af året har vi en række fælles arrangementer med forældrene, som vi forbedrer sammen med børnene. Det kan være cirkus forestillinger, julearrangement og sommerfest mm. Vi afholder fælles sommerfest i løbet af juni måned. Hver familie medbringer noget spiseligt, til et fælles tag selv bord. Aftenen går med at spise sammen, lege og lidt underholdning. Dette gøres for at få en fælles social aktivitet, hvor alle forældrene har muligheder for, at lære hinanden at kende. Børnene møder hinanden på en anden måde. Vi oplever at det er en hyggelig aften, hvor vi ikke skal skynde os videre. Vi er sammen med forældrene hvor de har tid til at snakke med os, få fortalt små og sjove historier. Alle børn ser frem til denne fest, glæden ved at være i børnehaven sammen med mor og far, og spise sammen.

I foråret bliver der afholdt bedsteforældre. Bedsteforældrene tilbringer dagen i institutionen, og deltager i de ting der sker. Det giver en god kontakt mellem børnehaven, børnene og deres bedsteforældre.

Når vi er sammen med børnene har vi fokus på en række ting:

Vi er opmærksomme på, hvordan vi taler til børnene, så vi ikke kommer til at ekskluderer via vores sprog fx. Kom NU i gang, sidder DU NU der igen. (Det lykkedes ikke altid men vi arbejder på det, da det er vigtigt)

Børnene har været med til at lave vores regler for hvordan vi skal være overfor hinanden. Fx stoppe hvis nogen siger STOP, ikke slå, ikke tage de andres legetøj, hjælpe hinanden, ikke drille, ikke kaste ting på hinanden, lege sammen... er noget af det de har sagt.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sproget er lige som det sociale, et område som berøres igennem alle områderne i læreplanen, og vi er bevidste om sprogets betydning for børns udvikling, læring, dannelse og trivsel. Det gælder både det verbale og det nonverbale sprog.

Vi arbejder med sproget på mange områder:

Når vi holder samling, har vi fokus på, at de børn som har modet til at tale i en større gruppe, får lov til at sige noget, men også fokus på de børn, som ikke siger noget, øver sig i at lytte.

Vi snakker bla. om, farver, bogstaver, tal, ugedage, måneder, årstider, geometriske figurer og lande mm. Til samling synger vi også, samt arbejder med rim og remser og små lege.

I spisesituationerne er børnene opdelt i mindre grupper. Det giver dem mulighed for at kunne samtale om oplevelser, stille undrende spørgsmål samt lege små sproglege med hinanden og den voksne. Samtalerne omkring bordet er oftest baseret på, det børnene ønsker at tale om.

Vi benytter os meget af at læse bøger, ligegyldigt om det er i en lille gruppe, ved spisebordet eller til samling. Bøgerne på stuen er altid tilgængelig for børnene, og der er indrettet et læsemiljø med en sofa.

Flere gange i ugen arbejder vi med børnene aldersopdelt. I gruppen med de store børn, er der bl.a. fokus på skriftsproget. Der arbejdes med bogstaver og tal, børnene lærer at skrive sit eget navn. På stuen har hvert enkelt barn sit navn hængende. Under navnet er der et billede som barnet har valgt. Det gør at barnet kan "legelæse" ved at koble billedet og bogstaver (navnet)

Vi arbejder meget med dialogen, hvor vi øver skiftevis at være snakkende og lyttende. Personalet holder øjenkontakt med barnet, og er nysgerrigt lyttende til, hvad barnet har at fortælle. Vi er spørgende og viser interesse for det barnet fortæller, og derved styrker vi dialogen. Ift til børn med særlige udfordringer ift sproget, arbejder vi med dialogisk læsning, tre gange om ugen.

Vi arrangerer små fællesskaber, hvor alle har mulighed for at blive hørt, fx når vi er i små grupper, på ture og leger. Igennem disse fællesskaber observerer vi, hvordan børnene bruger sproget i samspil med hinanden.

På opfordring af barnet, griber vi `bolden` og fortsætter dialogen om det, barnet gerne vil snakke om. Vi deltager i legen, som barnet er i gang med og understøtter i det omfang, der er behov og ønsker om.

Vi styrker børnenes sprog via gentagelser af, de ting der sker i hverdagen, og ved at sætte ord på de ting vi gør, fx. i spisesituationen: Vil du have mere mælk fra mælkekartonen, vil du hjælpe med at hælde vand fra vandkanden. Hvem vil dele tallerkner og kopper ud. På puslebordet og i garderoben benævner vi det tøj vi finder frem til barnet. Vi sætter ord på vores rutiner – ind at vaske hænder, ud at lege osv. I puslesituationer er personalet bevidst om, at der er nærvær, øjenkontakt og fælles opmærksomhed.

Vi spiller spil, gerne genkendelige og tilpasset barnet, men stadig udfordrende. Når vi tegner, har vi dialog omkring det der tegnes, og vi er deltagende.

Det følelsesmæssige har en vigtig rolle ift dialogen. Vi snakker meget med barnet, om de følelser der opstår i løbet af dagen, ift. de situationer/oplevelser de har, gode såvel som dårlige, samt hjælper dem med at sætte ord på. Vi støtter dem i konfliktsituationer, ift. at sætte ord på at løse deres konflikt, deres følelser og hjælper dem med at finde nye muligheder at være sammen på.

Vi er bevidste om, at inddrage digitale hjælpemidler i arbejdet med sprog, vi anvender relevante apps. Ift. de tosprogede er de digitale hjælpemidler en stor hjælp, men vi bruger også pegebøger med billeder af ting, samt simple spil med tal, farver og billeder, samt synge små sange med fagter og kommunikerer om de ting barnet ser. Vi er opmærksom på at kommunikere i enkelte korte sætninger, der kan hjælpe til, at styrke deres ordforråd og forståelse.

Hvis børnene viser interesse for et fremmedsprog støtter vi dem i det. Vi synger engelske og tyske sange samt tæller på forskellige sprog.

På de børn, hvor vi oplever der er et behov for det, laver vi en sprogvurdering. Det giver os en rigtig god forståelse for, hvor der specifikt er behov for, at arbejde yderligere med det enkelte barn. For at inddrage forældrene, giver vi råd og vejledning til, hvordan de kan være med til, at styrke børns sprog. Fx. Læse bøger/dialogisk læsning, gentagelser, benævne alle barnets handlinger og oplevelser.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Der er stor fokus på at børnene for rørt sig gennem hele dagen. Det sker på forskellige måder i institutionen.

På en af stuerne, har man i en periode lavet nogle yoga-vejtrækningsøvelser lige før frokost, med nogle af de ældste børn. Formålet var at ilte blodet og skabe noget ro før måltidet.

Ved småbørnene har man indrettet stue, så der er mulighed for spontant at kunne tumle, spille bold, slå kolbøtter, snurre i keglen, hoppe og springe, lege med hula hop ringe, lege tunnel, hvor de kravler igennem osv.

I rutinesituationer er vi opmærksom på, at børnene skal være deltagende og selvhjulpne. Derigennem bruger børnene kroppen og får styrket deres muskel led sans. De bærer mælken ind på bordet, hælder selv op, koordinerer, fornemmer og lærer hvor meget muskel kraft de skal ligge i.

En gang om ugen, har småbørnene stilletime, med dæmpet lys og afslapningsmusik.

På stuerne og i fællesrummet laves der også forløb med sansebaner, hvor børnene træder i baljer med forskellige materialer. Massagesange med tryk og massage på hoved, fødder osv., som udfordrer taktilsanserne.

I hele huset er der fokus på at tilbyde forskellige finmotoriske aktiviteter, som perler, klippe, tegne, modellervoks mm.

Til vores samlinger synges der sange med fagter og bevægelse, hvor de forskellige kropsdele udpeges, samt bruger krop ift forskellige fagter og bevægelser.

Smagssansen udfordres ved at afprøve forskellige sur, søde smage og varierer kosten med fint, hvidt, groft brød. Hårde og bløde frugtstykker.

I forbindelse med vores arbejde med børnene i mindre grupper, flere gange ugentligt, har vi mulighed for at låne den nærliggende skoles gymnastiksal. Muligheden for at lege med redskaber, hvor børnene udfordre sig selv på disse redskaber. Det skaber utrolig meget bevægelsesglæde blandt børnene.

Børnene har også mulighed for at lege i vores pudrum, de tumlelege der finder sted der, giver børnene rig mulighed for mærke sig selv og deres egne og andres grænser for, hvornår en leg er for vild.

På legepladsen bruges og udfordres kroppens sanser. Der er fokus på at opmuntre børnene når de klatre i træer eller i klatretårnet, også når det bliver udfordrende for barnet, altså når de laver kreative eksperimenter med kroppen.

Legepladsen er et rigtig godt redskab til at lade børnene bruge, udfordre, eksperimentere med og mærke deres kroppe. Når børnene løber op og ned og har andre lege på bakken, eller cykler, og leger på tarzanbanen, styrker det deres muskel-led-sans. Gyngeture og snurreture på karrusellen styrker deres vestibulære sans. De taktile sanser styrkes når vi giver børnene lov til lege med vand, sand og mudder.

Gennem alle vores motoriske aktiviteter, er vi opmærksomme på børn med et højt såvel som lavt aktivitets niveau. Den opmærksomhed bruger vi til at opmuntre eller bremse børnene i deres fysiske aktiviteter.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Naturen bruges hver dag, året rundt, som et ekstra rum, til både de fysiske aktiviteter og de lidt mere stille aktiviteter. Det kan være både planlagt og impulsivt.

Vi har fokus de fire årstider, og er stort set altid ude uanset vejr og vind. Børnene bliver præsenteret for sne, regn, blæst, sol osv. og vi udnytter de muligheder, som vind og vejr giver os.. Der bliver hoppet i vandpytter, bygget snemænd m.m. Dialogen spiller også en stor rolle her, hvor børn og voksne snakker om de forskellige årstider og hvad de gør og giver af muligheder. Og ikke mindst, hvilket tøj der er mest passende til dagens vejr.

På en af stuerne har man gjort årstidens skiften synlig gennem et kastanjetræ, som er blevet fotograferet d. 1 i hver måned. Billederne hænger synligt for børnene.

I løbet af foråret, begynder vi at så forskellige ting i højbedene på legepladsen. Vi lærer børnene at passe på de ting, vi sår, ved at inddrage dem i at vande og passe på planterne. Vi snakker med børnene om, hvad formålet med det vi har plantet er. Noget skal pyntes, noget kan spises osv.

Vi har hindbær og brombærbuske udenfor vores stue. Disse buske giver mulighed for at se noget gro, men også at tale om, at nogle planter gør alt for at passe på sig selv og derfor kan de altså stikke. Vi taler også om, hvilke bær der vokser i naturen, som man kan spise, og hvilke der kan være giftige.

Som personale er vi nysgerrige omkring de ting vi finder i naturen sammen med børnene. Vi viser ikke væmmelse ved de kryb og kravl, som vi møder, og vi er ikke bange for at samle en bænkebidder eller regnorm op, for at studere den sammen med børnene. Samtidig med dette taler vi med børnene om, hvordan man skal behandle de dyr man finder i naturen og i forlængelse af det, hvordan man så skal behandle naturen.

På legepladsen har børnene rig mulighed for at bruge naturen som legeredskaber om det træ man leger omkring bliver til ens hus. Eller den pind man finder bliver til et gevær eller den bliver knækket i stykker og bliver til lys ovenpå den kage der lige er blevet bagt i sandkassen.

Et målrettet arbejde med naturvidenskab i dagtilbud har betydning både i forhold til, at naturvidenskabelige temaer er meningsfulde i sig selv for vuggestue og børnehavebørn.

Det arbejder vi med via forsøg/science med naturens materialer og ser hvad der kan flyde og hvad der synker tungt til bunds. Børnene samler selv f.eks. blade fjer, og sten. Vi fylder vand i forme, samler materiale fra naturen og lader det fryse natten over. Næste dag hænger vi den flotte is-kunst op i træerne og snakker løbende om processen, med smeltningen der sker efterfølgende. Vi snakker om kartofflen og leger med kartoffelmel, vi tilsætter vand og undersøger det som slim/flydende og som et mere fast materiale.

I nærmiljøet tager vi på tur og plukker æbler og brombær. Disse skrælles og skæres op, laves til grød, marmelade eller andet Der smages på surt og sødt.

Når vi cykler, snakker vi ofte om markerne, vandløb, traktoren, dyrene vi ser undervejs, vindmøller og de lyde der er omkring os. Vi voksne er nysgerrige på, hvad der optager børnene, og understøtter den fælles opmærksomhed.

På vores ture besøger kolonihaverne, hvor vi ser tingene gror i de små haver om sommeren og når efteråret kommer, må vi godt prøvesmage nogle af tingene, og plukke blomster i haverne. Vi tager på tur ned til skoven ved hallen, hvor vi går på opdagelse, både ved søen og i skoven og leger på skovlegepladsen.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi planlægger temaer og følger traditioner gennem hele året. Vi arbejder kreativt med jul, fastelavn, påske osv., hvor vi tilbyder forskellige materialer og aktiviteter. Vi maler, klipper og klistre. Få kreative aktiviteter er fastlagte, hvorimod de impulsive aktiviteter giver mulighed for, at selv kan udtrykke sig og byde ind med forslag.

Vi holder fastelavn, hvor børnene maler tøndene og dekorer stuen og derved får ejerskab af festen, hvor alle møder udklædte og forventningsfulde.

Når det bliver påske, maler vi æg, gemmer dem og finder dem igen med stor entusiasme. Stuerne bliver pyntet med alt der bliver klippet, klistret og malet.

Når vi nærmer os jul holder vi et forældre/søskende arrangement, hvor der i et stort fællesskab bliver lavet dekorationer og klippe/klistret. Her går de ældste børn Lucia. Det er en tradition, som de ser frem til, det betyder meget at de nu er så store, at de må være med. Vi laver julehemmeligheder (julegaver til forældre) og alle børn lige fra 0-6 år, er med på at det er en hemmelighed, som forældrene ikke må vide noget om. Stuerne bliver igen pyntet til festlighederne. Vi deltager i julegudstjeneste sammen med de andre børnehaver i Toftlund. Derudover tager vi rundt i byen og pynter juletræer for byens butikker, kulturhuset og andre steder. I løbet af december holder vi julefrokost, spiser risengrød og holder juletræsfest, hvor vi får besøg af julemanden.

Vi tager glædeligt imod invitationer fra vores lokalsamfund. Børnene finder utrolig meget glæde i at være på biblioteket til deres bog og filmdage.

Vi holder fast i de gode sange og sanglege, som børnene holder af. Vi synger dem til samling og spontant når det passer ind.

I forbindelse med sommerfesten, har vi ofte et forløb, hvor de kommende skolebørn får mulighed for, at bruge og udfolde deres kreative evner ift musik, sang, bevægelse. Forløbet munder ofte ud i en eller anden form for forestilling. Det kan være cirkus, talentshow eller noget helt andet.

Byen har hver sommer et arrangement, Sommer i Byen, hvor alle institutioner deltager i et optog fra Hallerne og op til byens plejehjem. En dag med fællesskab på tværs af hele byen, spænding, musikalsk oplevelse og ikke mindst, et møde med de ældre borgere, der glæder sig til de mange gæster.

I vores små daglig læringsrum og fællesskaber gør vi meget ud af, at lære at vente på tur og have forståelse for de andre børns deltagelse og tilstedeværelse. Vi giver udtryk for, at det er okay at være anderledes og ikke nødvendigvis at føle det samme.

Med forbehold for alder og det enkelte barns behov, er vi tydelige omkring kulturen ved spisebordet og vores færden i fællesskabet. Vi opfordre børnene til at sige tak når de får noget samt bede om tingene ved fx at sige "Må jeg få....." i stedet for "jeg vil have....."

Børnene har forskellige kreative udfoldelses muligheder i løbet af dagen alt efter hvad hver enkelt barn finder interessant. Det er bl.a. tegne, klippe, male, modellere, udklædning, bøger, lytte til musik, lave egne musiske kompositioner, samt optræde med dans, sang og teater.

Vi er som personale opmærksomme på hvert enkelt barns udtryksformer. Nogen er gode til at sætte ord på følelser og oplevelser, mens andre udtrykker sig gennem kropsbetoninger og mimik.

Vi er opmærksomme på de kulturelle forskelle børnene har med hjemmefra bl.a. højtider, måltider samt sproglige og musiske tilgange.

Evalueringskultur

INDIVIDUEL

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

På Høllevang afholder vi tavlemøder 1 time hver 14. dag. Til tavlemøderne er der løbende fokus på de pædagogiske emner der rør sig huset. Det kan være aktiviteter, børnenes trivsel og udvikling, vores læringsmiljøer mm.

Dagsorden, referat osv. foregår på de tavler der hænger i vores p-stue. Referat fra taavlemøder lægges på Aula.

De uger hvor der ikke er tavlemøder, holder stue stuemøde, hvor de har mulighed for at planlægge og evaluere de ting, der sker på stuerne. Halvdelen af stuemødet skal bruges til evaluering og refleksion. For at systematiserer arbejdet, skal der tages udgangspunkt i en af følgende modeller:

Refleksion af praksis, udviklet af Høllevang

SMITTE (Bruges ved planlægning af større pædagogiske forløb)

GLS, udviklet af Børnegården Tønder

Vækstmodel

Vi har altid følgende 2 punkter i fokus når vi evaluere/reflektere:

1. Hvad vil man vide
2. Hvad vil man anvende sin viden til

Evalueringen/refleksionen laves skriftlig, så man altid kan søge tilbage i den viden man har fået og de aftaler der er lavet.

6 gange i løbet af året afholdes der pædagogiske møder, hvor der er fokus på det pædagogiske arbejde i forhold til læreplanen, samt mulighed for at drøfte relevante pædagogiske emner og input fra ledelsen og medarbejderne i institutionen.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Se vedhæftet evaluering, som er lavet med udgangspunkt i EVA'S evaluerings materiale

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud